Για την ανάδειξη της Σπιναλόγκας σε μνημείο της UNESCO έχει υπάρξει μια πολυετής προετοιμασία που ξεκίνησε από την Νομαρχία ΛΑΣΙΘΙΟΥ το 2009 και συνεχίστηκε από την Περιφέρεια Κρήτης με σύναψη προγραμματικής σύμβαση με το ΤΕΕ-ΤΑΚ που συγκρότησε επί τούτου διεπιστημονική ομάδα. Ο φάκελος με το διαχειριστικό σχέδιο υπεβλήθη στην Περιφέρεια σε δυο φάσεις, το Φεβρουάριο του 2011 και τον Ιούνιο του 2012, η οποία με τη σειρά της τον διαβίβασε στο Υπουργείο Πολιτισμού. Με βάση αυτή τη δουλειά η Ελληνική Πολιτεία προώθησε το θέμα στην UNESCO και από τον Ιανουάριο του 2014 υπάρχει στην προκαταρκτική λίστα υποψηφιοτήτων του διεθνούς οργανισμού η Σπιναλόγκα. Από την σχετική ιστοσελίδα του διεθνούς οργανισμού όπου γίνεται συνοπτική αναφορά στους λόγους ανακήρυξης της Σπιναλόγκας σε μνημείο της UNESCO παραθέτω τα 4 κριτήρια από τα 10 που έχει θέσει η UNESCO ως προϋποθέσεις υποψηφιότητας. Σημειώνω ότι ολόκληρη η ανάρτηση βασίζεται απολύτως στην εργασία της ομάδας του ΤΕΕ που υιοθέτησαν η Περιφέρεια Κρήτης και το Υπουργείο Πολιτισμού.

Αιτιολόγηση της εξαιρετικής παγκόσμιας αξίας της Σπιναλόγκας

Αυτό που καθιστά τη Σπιναλόγκα ένα μνημείο εξαιρετικής οικουμενικής σημασίας είναι τα αρχιτεκτονικά λείψανα διαφόρων ιστορικών περιόδων και οι πολιτισμικές επιρροές που συνυπάρχουν και συνδιαλέγονται στο νησί. Επιπλέον, λόγω του λεπροκομείου, η

Σπιναλόγκα είναι ένα μνημείο για τον ανθρώπινο πόνο. Συμβολίζει την έννοια του υποχρεωτικού εγκλεισμού που είναι συνώνυμη με βασανιστήριο. Αποτελεί μια πηγή έμπνευσης για συγγραφείς, σκηνοθέτες, καλλιτέχνες και μουσικούς.

Κριτήριο (i): Η οχυρωμένη νησίδα της Σπιναλόγκας αποτελεί ένα αριστούργημα της ανθρώπινης εφευρετικότητας. Η οχυρωματική αρχιτεκτονική που υλοποιήθηκε και εξελίχθηκε στη Σπιναλόγκα είναι μια πρωτοποριακή εφαρμογή στην πράξη όσων το ανθρώπινο μυαλό συλλαμβάνει στη θεωρία.

Κριτήριο (ii): Προβάλει τις ανθρώπινες αξίες που καθόρισαν για μια μεγάλη χρονική περίοδο τις εξελίξεις, όσον αφορά στην πολεοδομία, στην οχύρωση της νησίδας και στη χρήση του χώρου.

Κριτήριο (iv): Πρόκειται για ένα σημαντικό παράδειγμα θαλάσσιου φρουριακού προμαχώνα που απεικονίζει σημαντικές φάσεις της ανθρώπινης ιστορίας.

Κριτήριο (vi): Η χρήση της Σπιναλόγκας ως λεπροκομείου είναι το πιο τραγικό κομμάτι της ιστορίας της και υπογραμμίζει τον μοναδικό χαρακτήρα του νησιού."

Τα δυο τελευταία χρόνια χαρακτηρίστηκαν από έντονη κινητικότητα στο θέμα που έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Την πρωτοβουλία για την ευόδωση της υποψηφιότητας την έχει πάρει ο Δήμος Αγίου Νικολάου που συνεργάζεται απ' ευθείας με το Υπουργείο Πολιτισμού. Η Περιφέρεια Κρήτης έχει παρακαμφθεί πλήρως, όπως και το ΤΕΕ που είχε συντάξει τον αρχικό φάκελο.
2. Το πλαίσιο προώθησης της υποψηφιότητας έχει διαφοροποιηθεί σε δυο βασικά σημεία σε σχέση με τις προτάσεις της ομάδας εργασίας του ΤΕΕ που έγιναν αποδεκτές από την Περιφέρεια και το Υπουργείο. Περιορίζονται τα κριτήρια της UNESCO από 4 σε 2 ή 3 με τα οποία θα προωθηθεί η υποψηφιότητα χωρίς να έχει δημοσιοποιηθεί ποια θα είναι αυτά. Περιορίζεται επίσης η ευρύτερη περιοχή προστασίας του μνημείου .
3. Έχει επιλεγεί από το Δήμο μια νέα συμβουλευτική επιστημονική ομάδα που προωθεί την υποψηφιότητα στη βάση αυτού του διαφοροποιημένου πλαισίου που φαίνεται να έχουν προκρίνει ο Δήμος Α.Ν. και το Υπουργείο Πολιτισμού.
4. Από δημοσιεύματα στον τοπικό τύπο προκύπτει ότι ενώ το αρχικό πλαίσιο είχε την

γενικότερη αποδοχή η αλλαγή του πλαισίου προώθησης της υποψηφιότητας έχει προκαλέσει αντιδράσεις.

Ερωτάται ο κ. Περιφερειάρχης
1. Γιατί η ΠΚ αποσύρθηκε από τη σχετική διαδικασία ενώ κατά την προηγούμενη περίοδο είχε συντονίσει όλη την προσπάθεια;
2. Έχει ενημερωθεί για αυτή την αλλαγή πολιτικής προώθησης της υποψηφιότητας; Συμφωνεί με τον παραγκωνισμό του ΤΕΕ όταν τα πορίσματα της ομάδας εργασίας είχαν γίνει αρχικώς γενικώς αποδεκτά; Θεωρεί ότι προωθείται καλύτερα η υποψηφιότητα με περιορισμό των κριτηρίων της UNESCO και της ευρύτερης περιοχής προστασίας; Υπάρχει κάποιο σχετικό έγγραφο-οδηγία που τεκμηριώνει την ανάγκη αλλαγής του αρχικώς συμφωνημένου από όλους πλαισίου προώθησης της υποψηφιότητας;
3. Τι πρωτοβουλίες προτίθεται να πάρει προκειμένου οι αντιθέσεις που έχουν αναφανεί να ξεπεραστούν για να μην αποδυναμώσουν την υποψηφιότητα.

Επειδή όμως το θέμα αυτό άπτεται της γενικότερης πολιτιστικής πολιτικής της Περιφέρειας, όπου δεν έχει ξεκαθαριστεί η σχέση των προστατευόμενων περιοχών με την Οικονομία και τον Τουρισμό, αν δηλαδή η διαχείρισή τους θα υπηρετεί άμεσα τον Τουρισμό ή αν ο Τουρισμός θα ωφελείται εμμέσως και μακροπρόθεσμα από την πρότυπη ανάδειξη και διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών **ερωτάται επιπρόσθετα ο κ. Περιφερειάρχης.**

1. Πότε θεσμοθετηθεί ο νέος οργανισμός της ΠΚ και πως σχεδιάζεται να καλύψει το σοβαρό κενό που υπάρχει στην Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση αναφορικά με τον πολιτισμό.
2. Ποτέ επιτέλους θα γίνει το συνεχώς αναβαλλόμενο διεθνές συνέδριο για τις προστατευόμενες περιοχές το οποίο είχαμε προτείνει και είχε δεσμευτεί να διοργανώσει η ΠΚ από το 2014. Το συνέδριο αυτό μέσα από την προβολή παραδειγματικών διαχειρίσεων αντίστοιχων περιοχών διεθνώς θα μας βοηθήσει να διαχειριστούμε καλύτερα και συνεκτικότερα τις δικές μας.

Η Ερώτηση προβλέπεται να απαντηθεί στη συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου την Τρίτη 21 Φεβρουαρίου 2017 και ώρα 15:45

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1] http://library.tee.gr/digital/akr/akr_m1044.pdf
2] http://whc.unesco.org/en/tentativelists/5866/
3] http://whc.unesco.org/en/criteria/
4] http://www.anatolh.com/2016/06/22/ η-ανασύνταξη-και-υποβολή-του-φακέλου-τ/
Δημοσίευμα της εφημ. Ανατολή "…Ο Δήμαρχος είπε στην ΑΝΑΤΟΛΗ ότι «η ομάδα εργασίας θα επανεξετάσει τα κριτήρια με τα οποία έχει προταθεί η ένταξη του μνημείου στην προκαταρκτική λίστα, με τη λογική ότι, ενδεχομένως, να πρέπει να περιοριστούν, από τα τέσσερα, σε τρία ή δύο, εφ' όσον μπορούμε να στοιχειοθετήσουμε απολύτως και με πληρότητα, υπερβαίνοντας την απλή, γενική θεώρηση, που προέβλεπε το πρώτο στάδιο της όλης διαδικασίας. Όλα αυτά θα τα ξαναδούμε."
5] http://www.anatolh.com/2016/07/08/ η-σύνταξη-του-φακέλου-για-την-ένταξη-τη/
Δημοσίευμα της εφημ. Ανατολή, δηλώσεις Δημάρχου "…Το Υπουργείο Πολιτισμού, σε συναντήσεις, που έγιναν με μέλη της προηγούμενης μελετητικής ομάδας, ζήτησε να περιοριστεί η περιοχή παρέμβασης, για να είμαστε σε θέση να διαχειριστούμε το αποτέλεσμα που θα προκύψει, με την ένταξη του μνημείου στην Unesco. Εάν εκτός από τη νησίδα της Σπιναλόγκας ως αρχαίο μνημείο, στο σχέδιο βάζαμε όρους, προτάσεις, ρυθμίσεις κλπ. και για την ευρύτερη περιοχή, το πράγμα θα άνοιγε πάρα πολύ και θα ήταν εξαιρετικά δύσκολο να τεκμηριωθεί και να προχωρήσει…"
6] βλέπε πρόσφατα δημοσιεύματα εφημ. ΑΝΑΤΟΛΗ στις 27/1/17, 10/2/17, 13/2/17